

VASÁRNAP

POLITIKAI TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
 („Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
 Telefon: 11—55—62.
 Postafutarképfentárási csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN HÉTEN

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Nádios-gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
 Külföldre: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.

Budapest, 1941.

XXII. évfolyam, 41. szám.

Október hó 10.

MAYER JÁNOS:

Csak a Széchenyi szellemében végzett munka biztosíthatja a nemzet jövőjét...

A Falu-Gazdaszövetség elnöke, a nagyatádi kerület országgyűlési képviselője, a magyarság mai feladatairól

Az elmúlt napokban Mayer János v. földművelésügyi miniszter, a nagyatádi kerület országgyűlési képviselője, dr. Szekeres László gazdasági főtanácsa, a Faluszövetség igazgatójának kíséretében meglátogatta délszomogyi községeit. Kíséretmgy népe nagy örömmel, kitörő lelkesedéssel fogadta országgyűlési képviselőjét. Az egyes községekben megbeszéléseket és pásznapokat tartott, melynek keretében ismertetette a kül- és belpolitikai helyzetet, mindenütt hangsúlyozva azt, hogy a nemzet csak akkor találja meg helyét az európai együttesben, ha megőrzi egységét és minden magyar, megértve az idők szavát, igazi testvéries érzéssel fogja meg egymás kezét.

— Ha valaha szükség volt arra, — hangsúlyozta a községekben Mayer János — hogy Széchenyi István szellemében dolgozzunk, akkor napjainkban fontos ez leginkább, amikor egy világharc közepén áll ez a nemzet. Csak önmagunkban bízhatunk, éppen azért a nemzet apraján-gyája egy emberként álljon az elhivatott és a Gondviselőstől kijelölt vezetők mögé, hogy azok munkássága megteremtje a maga győmeleit. Meg kell őrizni a belbékét, záloglás és panasz nélkül tűrni kell a szükséges korlátozásokat és megszorításokat és tartuk meg nyugalmunkat, öntudatos magyarságunkat! A nemzet jövőjének legbiztosabb záloga a Széchenyi szellemében végzett munka!

tenítő üdvözlő: mélyenszántó hazafias beszédben Mayer Jánost és kíséretét, reámutatva azokra az érdemekre, amelyeket a község érdekében szerzett. Mory István községi bíró, Pálmay László igazgató azokat a kérdéseket terjesztették elő, amelyek a gabonakereslet kapcsolatában a gazdák kívánságai. Mayer János és Szekeres László dr. részletesen ismertették a mai helyzetet.

Kisbajon Baudisch Iván községi főjegyző és Miklósi József bíró vezetésevel együtt volt a község népe. A főjegyző igazi magyarországi lélekkel felfogó beszédrel üdvözlölte a kerület képviselőjét, aki azután hosszasan elbeszélte a megjelent gazdákkal.

Kisbajonban Patak József bíró, Kisváncsuy Mihály MÉP-jegyző és Kojkos Lajos Ferenc kiszgató szölkta a község nevében Mayer Jánoshoz, aki beszédében megköszönte a község vezetőinek bizalmát.

Belegy Szikszay László plébános, Szalay György bíró, Ferenczy Sándor és Tóth György tanító, Mayer János Dani igazgató és Baudisch Iván mondották el a községi lakosok kérelmét. Mayer János minden kérdésére, panaszra részletesen válaszolt, ezután

Ötösökönjiba mentek át, ahol Csóka Gyula ref. lelkész, Süveg Zoltán tanító, Takács József községi bíró és Matján József vezetékű tárgyalattak meg a helyi ügyeket.

Ezután még több községet látogatott meg. Mayer János kíséretében résztvett még Mike Imre dr. m. kir. kormányfőtanácsa, a nagyatádi jártas MÉP elnöke is. Az összes községben felszólt Szekeres László dr. is, aki a gazdaságterületről tartott részletes felvilágosító előadást.

Megállapíthatjuk, hogy a nagyatádi jártas gazdaságterületről tartott részletes felvilágosító előadást. Mayer János v. földművelésügyi miniszter, a nagyatádi kerület országgyűlési képviselője mellett, aki kíséretében követi a falu népe érdekében azt az irányvonalat, amelyet annak idejében boldogult Nagyatádi Szék Istvánnal együtt megkezdett a földműves és gazdaságterület aulom érdekében.

A somogyi kizgatók rendületlenül dolgoznak a magyar jövőn

Tarany községben együtt volt az egész falu népe. A megbeszélést a községhez udvarán tartották meg. Kutas Sándor főjegyző, Gerstner Kálmán plébános és a községi bíró elmondották azokat az égető panaszokat, amelyeket a taranyiak érdekében sürögés meg kell oldani. Ezek között szerepel az utépítés kérdése, amely azt a világot elvált falu népe Nagyatáddal közös után. Ezt össze Mayer János képviselő elnöki a panasznyitó háziapán kérdések tárgyalta meg a vezetőikkel, megígérte azt, hogy

ezt a nagy horderejű és nagy-jelentőségű háziapán a Faluszövetség női osztálya megszerzi és annak irányítását a kezébe veszi.

Mayer János beszéde után hosszasan elbeszélte a község gazdáival és földműveseivel, akik osztatlan szeretetűről biztosították Mayer Jánost.

Másnap délután Háromfa községre látogattak el. Bárdossy Emil községi főjegyző, Rudnyánszky István plébános, Krenácsa József MÉP-elnök, Pókos István földbírtokos vezetésevel együtt volt a község egész lakossága. A község lakosai örömmel mutatták meg Mayer Jánosnak az új község-

házat, amelynek megépítése Mayer János érdeme. Ezután megbeszélte a környékbeli parcelációk ügyét, amelynek során Háromfa község gazdaságterületről újabb földbírtokok juthat majd. Krenácsa József elnök megnyitja szavai után Mayer János hosszabb beszédében ismertetette a kül- és belpolitikai helyzetet, reámutatva az orosz veszedelmre, amely elsősorral fenyegeti előszörben hazánkat, azután pedig egész Európát.

— Hogy mit jelent a bolsevizmus, — folytatta, — azt nem kell magyarázni, mert mindenki a saját bőrén tapasztalta 1919-ben.

A magyar Istenéhez, hazájához, törvényéhez becsületesen ragaszkodó nép és az utolsó szál emberig ellenáll annak, hogy ezt a nemzetet a békehozz és zavarosban halászkák meg egyszer a pusztulással vihessék. A vörös uralomból ebben az országban elég volt. Szent kötelessége minden magyarnak az ilyen kísérleteket már csiribábnak elfojtani.

Végezetül Rudnyánszky plébános mondott köszönő szavakat, amely után az egybegyűltek a Himnusz énekeltek el. Rinyaszentkirályon Garomy Lajos

Tablái itélet alapján kizhaszonbérletek létesülnek egy 3000 holdas zsidóbirtokon

Érdekes ügyet tárgyalt a budapesti itéletábla Nagy Bela dr. tanácselnök vezetésevel. Arról kellett dönteni: zsidónak tekintendő örökös lemondhat-e földbírtokörökéről, hogy ezzel elke- rülje a zsidótörvény alapján a nagy- kiterjedésű földbírtok igénybevétele.

Schossberger Viktor báró 1938 december 24-én végrendelet hátrahagyása nélkül meghalt. Törvényes örökösöként két gyermeke jelentkezik: Tandji Vaszilné, szül. Schossberger Clarissa báróné, birminghami lakos, aki angol állampolgár és a zsidótörvény szerint nem számíthat zsidónak, valamint Schossberger Viktor báró, aki viszont a zsidótörvény szempontjából zsidónak tekintendő. A hagyaték eljárási folyamán életbe lépett a második zsidótörvény. Ezt követően Schossberger bejelentette a hagyatékbi bíróságnál, hogy az örökséget nem fo- gadják el, a ráeső, kívülbéli háromezer holdat visszatartja. Mielőtt azonban a telekényvi átírás megtörtént volna,

az iratokat a földművelésügyi minisz- terhez terjesztették fel. A miniszter arra az állápontra helyezkedett, hogy ité tulajdonképpen ingatlantruházás történt és

a zsidótörvényre való hivatko- zással megtagadja hozzájárulá- sát. Azt a bíróvárást pedig, amely az örökös lemondó Schoss- berger Viktort illetné, a zsidó törvény alapján haszonbérletek alakítása céljából igénybevette és az érdekelteket a bírtok át- engedésére kötelezte.

Ilyen előzmények után került az ügy a budapesti tábla elé.

Az itéletábla végzésében a föld- művelésügyi miniszter igénybe- vételt rendelő határozatát hely- benhagyta.

azzal a kizgatózással, hogy az less ko- telez a földbírtok átengedésére, aki- nek javára az ingatlanokat telekény- vileg bekebelezik. A tábla végzésének indoklása szerint az örökség vissza- utasításának nyilvánvalóan az volt a célja, hogy az ingatlanokat az át- engedés kötelezésétől álló elvonja.

„A bolszevita hadsereg már megtört és soha nem emelkedik fel“

Az elmúlt hét legnagyobb eseménye az a beszéd volt, amelyet *Hitler* vezér és kancellár tartott az idei német győzelmi megindítása alkalmából. A beszédben két részre osztotta mondanivalóját a német nép Vezére. Ismét történelmi visszapihlantást vetett a múlt eseményére, aztán ismertette a jelen kérségeit.

Megállapította, hogy ebben a háborúban, amit akaratára ellenére vállalt, akkor, amikor Moszkva ellen fordult,

egész Európát vette védelmébe a vörös veszély ellen.

Méltó önértékeléssel mutatót a német hadsereg teljesítményére, amely megalkotta a térszűlő „második Desingrizs Khan rohamot“, *Hitler* Adolf leplezetlen ösztönzést mutatott az ellenség őrési erejére és minden kétségelt felülmúló készségére, de hozzáfűzte: „Ezt csak ma szabad kijelentem, mert

ez az ellenfél már megtört és soha nem emelkedik fel.“

Beszélt a német nép vezére az „európai fölébredésről“ is és ezt a kifejezést joggal használhatta. A nyugati műveltség nemzeti ismerik már a létüket elsöpörni akaró vezetődelmet és egyre inkább egyetemes európai háborúvá fejlődik a bolszevita elleni harc.

A vezér megemlékezett a három hatalmi egyezményről is, mint amely elcsúszta lett ennek az összefogásnak. S a három világhatalom mellett

egyedül Magyarországot emelte ki a többi csatlakozó állam közül.

Ezzel is kimutatta a megbecsülést, amellyel Németország régi és új barátja iránt viseltetik.

A Német Birodalom Vezérének beszédét a győzelem biztos tudatának szűkebb célszerűt kell. Mely benyomást lehetett váltogatnia az a feszült vártakozást kelti bejelentése, hogy „megyennepele óra óta ismét újgözi mészélt hadműveletet folytat, amely hozzájárul a keleti ellenfél szétválasztásához“.

A hatalmas csata, amely az *Azov-tenger* felől északra eső térben folyt le, azóta már részben be is fejeződött. A német csapatok mélyen benyomultak a visszavonuló ellenség közt. Foglyul ejtették a kilencedik szovjet hadsereg vezérkarát. Összeropant a magyar seregteként állított szovjet arcvonalon is. S amíg Ukrajnában a szovjet csapatok folyók az ellenség üldözése, renkiült német jelentés ad hírt arról, hogy a vízparti szovjet seregteként is körülzárták és

a középső keleti fronton is megindultak a megsemmisítő csaták.

Moszkva, valamint *Charkov* közötti új szövetséget teljesen megsemmisült. 128 katonavonat erősen megsemmisült, 37 mozdonyt felrobantak, a szovjet főváros, valamint a Don-bücsök és az *Azov-tenger* közt fűcsök-menedése és az *Azov-tenger* közt fűcsök-vasutvonalnak több helyen megszakadtak. Újabb három feleketlen kórház kórház került a németek kezére.

Az arcvonal középső részén megindított áttörés hatalmas megsemmisítő csaták újabb sorozatához vezetett.

A világpolitikára legnagyobb jelentőségű hírei közt említhető, hogy angol lapok szerint *Roosevelt* elnök a napokban üzenetet fog küldeni a kongresszusnak a *semlegesítési törvény megváltoztatása érdekében*. A megváltoztatás azt jelentené, hogy fel-

fegyverzik a kereskedelmi hajókat és feloldják a háborús övezetből kikötőbe való behajózási tilalmat.

Anglia és a Szovjet Unió *Iran* megszállása után most *Afganisztán*hoz intézett jegyzéket. Az indok most is a német alattvalók eltávolítása. A cél pedig az India felé vezető út biztosítása és a kaukázusi olaj megvédeése.

A XXIX. Katolikus Nagygyűlés

A XXIX. Katolikus Nagygyűlés a keresztény magyar feladatok hangsúlyozásában s a keresztény állameszmekömborításában találta meg azokat a célokat, amelyeket százezer tömegének egyöntúri és határozott véleményével megerősíteni és megvalósítani kíván. A magyar katolikusoknál ezen a négynapos hatalmasardányu seregmenetben léteiben együtt volt az ország minden katolikus. Különbösen emelte a nagygyűlés fényét és jelentőségét, hogy

keserves elnyomatásban eltöltött évtizedek után, először volt együtt az elmúlt esztendőben hazatért országgrészekből egybesereglett katolikus hívők tá-

bora a fényes eucharisztikus körmenetben, valamint a nagygyűlésen és egyesületi összejöveteleken.

Megható volt a megerősítés és együttérzés, amely példaadón fűzi egybe a katolikus magyarakat, bármilyen nyelven beszélnek is. Szent István királyunk áldott és emulhatatlan öröksége ez. Boldogító és önértékesítő tudat.

A nagygyűlést a Szent István Bazilikában megtartott *Veni Sancto* nyitotta meg. A szertartást *Serédi* Jusztinián bíboros herceprímás vezette, a szentbeszédet *Schreffert* Béla nagyváradi apostoli kormányzó helytartó mondta.

Hálát adok az isteni Gondviselésnek...

Vasárnap délután tartották meg a nagygyűlés első ünnepi ülését a Vigadóban. A természet szűfősége megtöltöztetés sorában vitéz *Horthy* Miklóssal, Kormányzó Urunk hívésével s a királyi hercegek és hercegnőkkel az élén, a kormány tagjai s a magyar egyházi és világi előkelőségek foglalták helyet.

A megnyitóbeszédet *Serédi* Jusztinián bíboros-herceprímás mondta.

— Hálát adok az isteni Gondviselésnek, amely nem hagyja el azokat, akik biznak benne. Főlelép örömmel szölok, mert két évtizedes

elszakítás után a trianoni Magyarországi katolikus hűveivel együtt köszönthetnek a hazához visszatért északi részekről, Kárpátaljáról, a keleti részekről, Erdélyből, a Délvidékről, valamint Nyugatról idesereglett testvéreinket.

A bíboros-herceprímás beszéde során példaként változa, hogy az isteni Gondviselés a történelem folyamán mind oszlatatos módon nyult bele a magyar életbe. Végül üdvözölte a megjelenteket és felolvasta *Angelo Rotta* pápai nuncius táviratát, aki nem vehetett részt a nagygyűlésen.

A visszatért országgrészek üdvözlöte

Schell Péter báró, Kassai főispán, a Felvidék katolikusainak a szentistváni állameszméhez való hűségére ragaszkodását, *Hinczy* Sándor nagyváradi püspök táviratát, amely meg nem szűnő testvéri érzéset hangoztatta. *Incedy* Joksmann Odón főispán Erdély és a visszatért keleti részek, *Deák* Leó főispán pedig a Délvidék katolikusainak együttérzését tolmácsolta.

A beteg *Csepik* Gyula püspök „Mi a katolikusizm“ a legnagyobbboldott Magyarországon“ című előadásának felolvasása következett. (A püspököt előző napon autószerencsétlenség érte, a betegsége miatt nem jöhett el.) A felolvasás adatai szerint

trianoni Magyarországon 67,2 százalék volt a katolikusok arányszáma, a legnagyobbboldott

országban pedig 65,2 százalék az arány. Ennek az aránynak a betartását óhajtja az előadó a hivatalok és állások betöltésénél.

A eucharisztikus körmenetet vasárnap délután tartották meg a hívők végélhatatlan sorának részvételével. Az Oltárszentséget *Serédi* Jusztinián herceprímás vitte a Szent István Bazilikától az Országos télepcsőfény emelt olthár. Ott P. Szűcs Dénes csikszomlyói ferences házfőnök mondott szentbeszédet. A herceprímás az Oltárszentséggel áldást adott a térébberült sokaságra. A Hímszűcs énekéhez után *Gross* József szombathelyi püspök díszes menetben vitte vissza az Oltárszentséget a Bazilikába.

A második nyilvános gyűlés

A második nyilvános gyűlést hétfőn tartották a Vigadóban. *Cziffra* Kálmán bihari megyei főispán *Szent* László királyról emlekezett meg szűfűlelések 900. évfordulójára alkalmából. *Kélemen* Krisztofan pannonhalmi főapát a 700 évvel ezelőtt lezajlott *Patárjárás* emlékéről fejtette. P. *Böhlje* Kornél *Árpád* király *Boloz* Mar-

gót emlekezett meg. *Kapovány* György dr. *Kapovány* polgármestere pedig az 60 évvel ezelőtt kiadott szocialista pápai enciklika, a *Rerum Novarum* és *XII. Pius* pápának ezzel kapcsolatos idei pinkószt szövegének hatásáról foglalkozott, amelyet nálunk már tetekben is mutatkozott. Majd így folytatta szavait:

— *Horthy* Miklós kormányzó az új keresztény állam megalkotója — állapította meg a szónok élénkes közben. — A szegedi gondolat volt elindítója az új európai rendnek és mi voltunk az elsők, akik az ő vezérlete alatt felvettük a harcot a vörös rémmel. Meleg szavakkal méltatta a szónok az evangéliumi szeretetet is, amellyel a Főméltóságú Asszony évenként a könyvek leterjesztésére vállalkozik.

Hétfőn a nők és a férfiak is tartottak külön díszgyűléseket. Mindketlen résztvett a bíboros-herceprímás is. A női gyűlésen *Glafeld* József Gyula, a férfiakén *Madarász* István püspök tartott beszédet. Ezen a napon volt a katolikus ifjak székházavató ünnepe is.

Az ünnepélyes zárógyűlés

A Vigadó a zárógyűlése is szűfűlelést megtelt. Felolvasták *XII. Pius* pápának és *Horthy* Miklósnak, Magyarország Kormányzójának, a Nagygyűléshez intézett táviratát. Előadást *Tóth* László főszekerész, „*Szemle* és *Mihályovics* Zsigmond preláta, a *bolozsai hívők az idők vártakozás*“ címen tartott.

Serédi Jusztinián bíboros-herceprímás záróbeszédében a katolikus hűségről és bátorságról szözlött.

A záróbeszéd elhangzása után áldást adott az egybegyűlt közönségre. Efejezésül *Gross* József püspök vezetésével hatalmas könyörgő gyertyás körmenet indult a Szent Gellért-hegyi Székletplombhoz a Magyarok Nagyaszonnya tiszteletére.

Oktobernek első napján...

— *Oktobernek első napján* be kell mosni — hallottuk régen, az öreg idején, a vidám katonáknál. Akkor is, mint most, vidámuruk ifjak sürogtek-forgatok a pályaudvarokon s a katonaládákat marokra szorítva, vagy állatkapnya, megindultak a laktnayuk felé. Csizmák, pantoflikák, veselt-nadrágok, papucsook. Egyben hasonlitanak csak, hogy epek és erősek mind. Az évezredek magyar törzsi ruganyos hajtásai. S abban is, hogy tudják és érzik a feladatot, amely rájuk vár, s a szemük tekintete elurálja, hogy büszkék is re. Nincs már közte különbség. Összeoposolja őket az édes magyarság, a hazaszeretet s a kötelességterjesztés tudata. Magyar apák méltó fia! A nemzet reményei, akiknek szolgálatát minden igaz magyar ember a legelső hivatásnak tartja, a haza fenntartásának szent gondolatában.

Hitünk erősite és szeretetünk fonja át őket.

Rézgálic hiánysánc

FELTÁRÁS

nedvespáccal

csávászuk a vetőmagot

A M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium által engedélyezett és ajánlja

100 liter vizez csak 15 dkz GERMISAN szükséges!

Állatkast időtartamra csak 15perc

1/4 kg-os, 1/2 kg-os, 1 kg-os csomagolásban P 3.90 P 7.20 P 13.40 dobozokban

Forgalomba hozza:

Biermann Pál
Budapest, V., Légrády Károly-n. 9.

A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ MAGYAR MUNKÁSOKHOZ!

A földművelésügyi minisztérium kiküldötteinek látogatása a Németországban dolgozó magyar mezőgazdasági munkásoknál

Pernecky Béla dr., min. o. tanácsos, a földművelésügyi minisztérium társadalompolitikai igazosztályának vezetője és vitéz Ghiczy Béla dr., m. kir. gazdasági munkái felügyelő, az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Hivatal h. vezetője, most tértek vissza Németországból, ahol a kint dolgozó magyar mezőgazdasági munkások helyzetét tanulmányozták. Utazásuk folyamán beható tárgyalásokat folytattak a berlini és wieni m. kir. főkonzulátusok, a Reichsarbeitsministeriumban, a Deutsche Bankban, több Landesarbeitsamt és Arbeitsamt kiküldötteivel a magyar munkások különféle ügyeiről. Ezenkívül a Pommerniában, Mitteldeutschlandban, Sudetengaugban és Niederrhonan körzeten dolgozó munkások egyrészt felkeresték munkahelyükön, másrészt munkahelyen 472 munkást látogatta meg, köztük több a visszacsatolt Muravidékről származó munkást halgattak meg.

Az utazáson résztvett Török Endre dr., m. kir. gazdasági munkái felügyelő is, aki tudvalevően a berlini főkonzulátuson intézi a magyar munkások ügyeit. Az utazás pomerániai szakaszán a miniszteriális urakat Petzold Vilmos, a stettini magyar konzulátus irodavezetője kalauzálta, aki meleg ügyérrettel, hivatali kötelességét meghaladó mértékben intézi a körzetében dolgozó magyar munkások ügyes-bajos dolgait.

Az utazás résztvevői nagy örömmel vették tudomásul, hogy az eddig beérkezett jelentések és a helyszínen szerzett benyomásaik szerint, az idej munkásokon pozíció nagyra megbecsült látta el feladatát és ezzel méltónak bizonyult arra a bizalomra, amelyet az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Hivatal kiutazásuk lehetővé tételével juttatott ki fejézésre. Megállapították, hogy a munkások, szinte kivétel nélkül, tudatában vannak annak, hogy azok, akik békétlenkedéssel, vagy a munkafegyelen megsértésével panaszra adtak okot, ezzel nemcsak súlyos kellemlenségnek tették ki magukat, de eljátszották minden jogukat is arra, hogy a Hivatal akár ítthon, vagy különösen külföldi munkaalkalom szerzésében segítségükre legyen.

A helyenkint mutatkozó nehézségek kapcsán megállapítást nyert, hogy azok tulnyomórészen a háborús helyzet következtében előállott rendkívüli viszonyokra vezetendők vissza. Egészen természetes, hogy a mai történelmi idők bizonyos lemondást, önfeláldozást követelnek mindenkitől; — tehát azoktól is, akik a békes munká vértelen frontján építőmunkát végeznek, amíg hős honvédek a vörös rémnel szemlő szembe állva, fegyverrel biztosítják ennek a munkának a lehetőségét . . .

ÜZENETEINK:

Bene István, Rakow, Kreis Grimmen, Pomern és Püllöp Sándor, Setzdorf, K. Friedwaldau, Sudetengau: A megrendelt szótárakat elküldöttük címükre. Reméljük, már meg is kapták. Újvözet. — Tóth Margit, Niedereloban, Kreis Merseburg: Édesanyja, Tóth Sándorné, aggodva érzi, írjon ha levelet. Julius 21-ike óta semmiféle értesítést nem kapott Öntől. Édesanyja és testvérgi szerető aggódással lesik értesítését és szeretettel üdvözik. — Tukacs Lajos: Sem nyilvántartási számát nem közölte, sem címét nem írta olvashatóan, s ezért kéreésnek elegendé tenni nem tudunk. — Kiss Péter, Rappenhagen über Greifswald: Legyenek megelégedve róla, hogy — ha arra lehetőség van — ügyüket az Arbeitsamt kedvezően intézi el. Sajnos, közbenjárni nincs módunkban, de ha megtehetőnk, sem tudnánk eredményt elérni, mert a nehézségeket a rendkívüli viszonyok okozzák. — Szendrei András, Prelenkirchen: Juniusra is küldhetnék haza pénzt. — Barcsi Józsefné, Muckwar über Calau: Forduljon kérdéseivel az illetékes Landkrankenheimhez és hazautazása előtt feltétlenül kérjen igazolást. — Almási Mihály és neje, Kelemen Zsuzsánát sok szeretettel — közzöntik Mihály-nap alkalmasból szülei: Julcsa testvére és sógora; a kis Zsuzsika is minden jól kíván, jól végzi az iskolát, — a másodikat. Jó egészséget, sok boldogságnapot! — Kancz Pál, Spicken-

Rivégeztek egy bombadobó leányt

A szegedi törvényszéken október 3-án délelőtt ült össze a statáriális bíróság, hogy itélkeztek Graisin Grozda huszonegy éves újdíki volt pénzügyigazgatási tisztviselő és Stankov Natália tizenkilenc éves diák-leány ügyében, akik merényletet követtek el Újvidéken egy ottani német könyvkereskedés ellen.

A két ifjúleány szeptember 19-re virradó éjszaka robbanószerekek között el tétett.

A statáriális tárgyaláson mindkét leány beismerésben volt. Azzal védekeztek, hogy tettüket gyűlöletről sorvették el. A tanúvallomásokkor Borkosics János újdíki házastest elmondta, hogy látta, amint Graisin Grozda robbanószerort aert a gyűlölet meggyújtani az egyik üzlet kirakatalánál és megakadályozta tettenek.

végrehajtásában. Sólom Péter német őrtiszt megerősítette a tanu vallomását. Az orvosszakértők szerint mindkét leány épelméjű. A robbanóanyagszakértők kijelentették, hogy a robbanóanyagcsokor ugynevezett robbanóhiganygyutacsok voltak, amelyek egy méterre körzeten belül okozhatnak. A vitéz és vérséhesek, elhazsán után az ítéletet délután félhárom órakor hirdették ki.

A bíróság Graisin Grozdat költőtállal halálra, Stankov Natáliát pedig tizenévi fegyházra ítélte.

A bíróság ezután kezvelemi tanácsost alakult ki, amely félórás tanácskozás után úgy döntött, hogy nem ajánlja kegyelemlere Graisin Grozdat.

— Az ítéletet végrehajtották.

Kedvező a vetéshelyzet

A legutóbbi hivatalos vetésjelentés kiadása óta eltelt három hét időjárása mezőgazdaságunk helyzetére, valamint a természetek betakarítására, illetve az őszi fejlődésre elégedő kedvező volt. A cséplést — Kárpátja és Erdély kivételével — mindentől befejezték.

Az őszi mezőgazdasági munkálatokat a köztét és kiszáradt talajakon a szárazság és az igező részben hiánya hátráltatja. Mégis

az őszi árpa, repce és bimbore vetését már csaknem mindentől befejezték, a rozs legnagyobb része is már földben van. A korán vetettek már ki is keltek.

Buza alá a talajelőkészítés megindult, vetését a legelőbb helyen megkezdtek, kivéve a későn érő tengerik után történő vetéseket.

A tengeri korai fajtáinak, valamint a lófogak vetésének törését sok helyütt megkezdtek. A késői vetések és a késő fajták beéréséhez a várható meleg időjárás szükséges, különösen az északi és északkeleti vármegekben.

A burgonya korai fajtáinak szárazságtól befejezték, késői fajtáit is szedik. A késői fajtákban az augusztus hó nedves időjárása által megindított rohadási folyamatot az időszak száraz és napos időjárása lecsökkentette.

A kukorica a Dunántúl egyes vidékein a szárazságtól megcsinyelt, viszont a Tiszántúlon és a keleti vidékeken a meleg, napos időjárás hatására kedvezően fejlődött.

Az egyéb kisebb természetek fejlődésére a meleg idő általában kedvező hatással volt. Egyes természetekben a szárazság többé-kevésbé az addigotvó károkat okozott.

A rétek sárgarjemenése jó hozamot adott. Sok helyütt sárgu után még jó legelőt is adtak. A legelők néhol igen szépen sárgadzanak, néhol azonban. Fényt a Dunántúl, esztó kívánnak a további sáradásához.

A gyümölcsfák termésének beérésére az időszak meleg és napos időjárása igen kedvező hatással gyakorolt. A szőlők fejlődésére az időjárás szintén kedvező volt.

Vágó Pált tíz hónapi börtönrre ítélték

Annakidején közzöltük a megdöbbentő hírt, hogy Vágó Pál, volt nyilaskereszt képviselő, nyug. miszaki tanácsos, törrel leszurta leányát, a feleségét és a két fajtát, beéréséhez a várható meleg időjárás szükséges, különösen az északi és északkeleti vármegekben.

Vágó Pált az ügyesség szándékos emberölésé vádozták. A büntny tárgyalásán a büntetőtörvényszék Kovács Miklós-tanácsa tartotta meg. A kihallgatáson Vágó Pál tagadta bűnösségét. Előadta, hogy Ecedy Bálint szűtő származású volt. Amikor megtudta, hogy a fiatallemer leányának udvarló, magához kérte őt. Leakarta becsézni, majd próbálta vetete alá, hogy egy déig ne találkozzék a leányával. Ha akkor is vonzónak érezté volna, valamelyik külföldi államban kelhetné össze. A fiatallemer azonban kijelentette őt. Igrételet nem tartotta meg. Még Németországba is elment Irén leánya után, amikor intézetbe küldték őt. Ezek után találkozott a végezés napon. Nem akarta megölni a fiatallemer. Egyszerre ugrottak fel a vita hevében. Ugy látta, hogy

védekeznie kell. Felkapta a széket és verő törést botot és maga elé tartotta. Ecedy a bot után kapott. Amikor balkezével előtte magától fiatallemerbot, a jobb talajon az oldalán furdott.

A bíróság több tanu halgaltatást ki. Legfontosabb volt Simon Ferenc rendkörtápnny vallomása, akinék Ecedy Bálint Imre a haladás ágyán jelentette ki, hogy okot szolgáltatott Vágó Pál lámadására, mert nem tudta magát töréstől.

A bíróság halálú ötös testületével ítélték Vágó Pált a börtönrre ítélték Vágó Pált, aki meggyűlölettel a Hétletben. Az ügyész és a védő fellebbezett.

A MUST INTERVENCIÓS ÁRA
A MASZÖBSZ igazgatóságának végrehajtóbizottsága október 3-án tartott ülésén foglalkozott az idel mustos intervenció árának megállapításával. A határozat értelmében a must intervenció árát: 14.16 cukorforok mustonál 4 fillér, 16—18 cukorforok mustonál 4.5 fillér, 18—20 cukorforok felüli mustonál 5 fillér liter cukorforokont, ab MASZÖBSZ pince, vagy termelői vasudolmas.

Gyümölcsfák koronájának alakításáról íggs, hogy a fák több vagy kevesebb jobb vagy silányabb gyümölcsöt teremnek. A fák koronáját a fákak, erőt, valamint a helyes szőlőszőlőtől, a legjobb kőszőlőtől, a Jonathan-almatermesztésről, a zöldősgátermesztésről, a baromli- és méhenyészésről is a „Magyar Gyümölcs” legutóbbi száma, melyből a lepenkra való hivatkozás. A mustos intervenció mustot küld a kiadólival, Budapest, V., Vilmos császár-ut 76.

dorf über Halle (Saale): Kérésre ügyében mi semmit tenni nem tudunk. Forduljon bizalommal Török Endre dr., m. kir. gazdasági munkái felügyelő felhoz. Cím: K. Ung. Genaralkonsulat, Berlin S. W. 11. Dessauerstrasse 28—29.

A győri téli gazdasági iskola növendékeinek termelési versenykiáltása. Vasárnap, október 5-én, nyílt meg a győri téli gazdasági iskola növendékeinek kitünően sikerült termelési versenykiáltása. A pompás ünnepeket, amelyen Tébisz Miklós dr.-ral, Győr vármege kiváló alispánjával az élén, a vármegye számos előkelősége és gazdája vett részt. Szekeres Gazdaságvetéségi pedig Szekeres László dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, ügyvezető-igazgató képviselte, Vadnay László gazdasági akadémiai tanár, vizsgabiztos nyitotta meg. A téli gazdasági iskola végzett növendékeit a vizsga során adott válszálkával emlemteli tudásukat, a kiállított termékekkel pedig azok tökéletes gyakorlati megvalósítását bizonyították be.

Ősziek — tavasziak NITROGEN-ellátása

PÉTI S Ó-val!
Mészalérom-mal!
Kénsavas ammoniák-ka!

Péti Nitrogénművek
RT. Budapest, V, Nádor-u. 21

Honori Nagj

Budapest, V. III., Rákóczi-ut 7. szám.

GAZDATUDOMÁNY

A kukorica aratása

Az erős szeker sokhelyütt a kukoricát lekötötték. Különösen az okoklat a szelek miatt, hol a kukoricamoly iratására a gazdák mégis gondot fordítanak és ahol a helyőrtől kukoricaszár a szeleknél ellenállni nem tudott, teljesen eltörtött, erőltlen össze a nedves földön megpenészesedett, elkorhadt. A létört, földön fekvő árkakat mielőbb össze kell szedni, és erősen kis kővébe kötni, gulába kell állítani. Ilyen módon kevesebb a veszteség, a szár megszáradhat és a cső, ha nem is tökéletesen, de beérhetik. A gulába rakásnál a csöveket lehetőleg befelék kell fordítani, hogy a varjak azokat ki ne kezdhessék.

A lóban álló kukorica beérését siettetni lehet, ha a cső feletti szárszész — mintegy 10 cm-re a cső feletti levélvégig —

A kukoricát általában akkor kell törni, amikor már teljesen beérett. A be nem érett penészesedik a sa nagyobb hideg éri, csiraképességét is elveszt.

Azt a kukoricát, amelynek a beérésére — esetleg a kései vetés miatt — számítani semmiképpen se lehet, legelősebb felszeccskálni és beverni, mielőtt még a dér tönkretenné a levelek és a szár takarmánytételé. A leveleket sziszorításra, azaz a tapasztásra, igen nagy súlyt kell helyezni, mert különben romlás áll be. A verem tetejére pedig 60—70 cm. vastag földréteget kell hánny, hogy az a levező kiszorítását még tökéletesebbé tegye. Ott, hol a kukorica beérik, feltétlenül válogassunk a még lóban álló termésből a verőmagnak valókat. Erre a célra a többesével töveknél szép hosszú, a fajtajellegnek megfelelő, jól bontós és jól beérett csöveit válogassuk ki és ezek elraktározására — főleg az időn — nagy gondot fordítsunk. Legjobb ezeket fűzrekkbe fűzni és a padláson felagatni.

Az olesó teletelés érdekében különösen meg kell becsülni a kukorica-szárat. A kukoricaszarat mindjárt a csőötörés után vágjuk le és kössük kötevekbe, de csak még végig fel nem eledett kukoricaszárral, körültekintően, ha helyen, vagy még inkább aprítsuk fel szűrőgép gőppel, locsoljuk meg sóvízzel és gondosan verjük be. Így jól eltartható, értékes takarmányhoz jutunk, amelynek tápláló értéke felér a gyengébb szénávéval és biztosítja szarvasmarháink tartható kitéleltetését.

A buzavetőmag csávázása

A buzavetőmagot elvetés előtt feltétlenül meg kell csávázni, hogy az u. n. kő-vagy máséként büdösüzőgő-férőzéstől természetesen megmentsük. Többféle csávázószert nem forraltomban. Egy részüket vízben feloldva, másrésztük szárazon kell használni. Az u. n. porcsávázószereknek az u. n. nedves csávázószereknek általában biztonságos hatásuk. Az oldatot kádba öntjük, a búzát szákkal kibélelt kosárba tesszük. Ezután a kosarat belehelyezük a kádba, a búzát abban jól átfordítjuk, hogy a szemek felületén levő üszögárpák és az oldat megélessen. A folyadék felszínére kerülő léte szemeket és szemetet leszedjük, utána a kosarat a folyadékól kivesszük, a búzát pedig száradás végett ponyvára terítjük. Csak száraz magot szabad elvetni.

Csak a változó csávázási eljárás a helyes. Az, amikor a buzagarmadt a csávázó-oldattal megöntözik, vagy különösen, amikor a már felszokott bu-

zára önlének csávázószert, — helytelen eljárás. Az ilyen nem véd meg a búzát a fertőzéstől. Sajnos, inkább az utóbb említett eljárások terjedtek el a kisgazdaközönség körében és ezért

DÖMÖTÖR LÁSZLÓ dr.

Károlyi Sándor gróf első munkatársa lett a Hangya új elnöke

Bernát István m. kir. titkos tanácsos, a Hangya Szövetkezeti Központ igazgatóságának elnöke, bejelentette a Hangya Szövetkezeti Központ igazgatóságának, hogy korára és betegsége miatt a tisztelettel az eddig viselt elnöki tiszteletét lemond. Az igazgatóság szinte sajnálatlanul értesült eddigi elnökének elhatározásáról, de méltányolva annak időinkat, a lemondást tudomásul vette és egyidejűleg új határozott, hogy elvélhetetlen érdemeket szerzett nagy elnökét az igazgatóság díszelnökévé választja meg a feleltethetlen munkásságát jegyzőkönyvileg örökíti meg.

Az igazgatóság ugyanakkor új elnökévé Dömötör László dr. alelnököt, a Hangya Központ ny. ügy. igazgatóját választotta meg.

Dömötör László dr. a Hangya Központ életének első éveiben jogi tanácsadói minőségben lépett a Hangya kötelékébe s annak vezetésében három évtizeden át vett részt.

Károlyi Sándor gróffal dolgozva fektette le Bernát Istvánnal, almási Balogh Elemérrel és Meskő Pállal együtt a magyar fogyasztási és értékesítő szövetkezet há-

van az, hogy a kisgazda-buzáknak aránylag nagy százállás üszögös. Pedig az üszögös búzáért kisebb árat kap a gazda, mint az üszögmentes magért.

lázat alapját.

Az igazgatóság egyhangú véleménye szerint, így Dömötör László dr. a legalkalmasabb arra, hogy Károlyi Sándor eszméit, mint a Hangya Szövetkezeti Központ igazgatóságának elnöke, örökösök és ezeknek megvalósulása érdekében a Hangya Központ vezetőségével és a tagszövetkezetekkel együtt dolgozzék.

Az új elnököt a Hangya Szövetkezeti Központ igazgatóság nevében Perényi Zsigmond báró, v. h. t. üdvözölte, kiemelve Dömötör László dr. érdemét és kifejezve azt az örömet, hogy Károlyi Sándor, a Hangya a alapítójának és első igazgatóságának elnökének munkatársa foglalja el az elnöki széket.

Az üdvözlés után Dömötör László dr. meleg szavakkal emlékezett meg közvetlen elődjéről, Bernát Istvánról és kijelentette, hogy az ő szemében kívánja folytatni működését és bizik abban, hogy Wünschér Frigyes dr. vezérigazgatóval és kipróbált munkatársaival együtt a nagy alapító eszméit teljes diadalra viheti.

Műveltséget és jellemzőtlendőséget kívánt a Legnagyobb Magyar

A Széchenyi Szövetség közgyűlése

Az Országos Széchenyi Szövetség október elején tartotta meg Budapestben rendezésű közgyűlést. Halász Géza elnökével. A magyar ifjúságért és a komoly és a legnagyobb magyar szemléiben alakult tömörülése több évtizedes fennállása alatt mindenkor hiven ápolta Széchenyi István gróf halhatatlan emlékét; egészen természetesen tehát, hogy most folyó jubileum évben is a Szövetség tagjai immáron összehozták az országos ünnepségek irányítását. A Szövetség vezetősége az elmúlt esztendőben is számos faluba elvitte a Széchenyi-csúcs világió fakülaját; gazdasági és kulturális előadások keretében ismertette meg tagjaival a jelenléteiről, a migráskérdéseket; Széchenyi-délután, másrészt eset, filmbemutatókat rendezett. A tagok létszáma a legutóbbi esztendőben is gyarapodott és a vezetőség ma már jogos büszkeséggel mutathat rá arra, hogy a Szövetség a *Főiskolai egyesületek sorában az úttörő.*

A tisztújítás során a Szövetség elnökévé egyhangúan ismét Halász Géza választották meg, aki megköszönte a bizalmat, fogadalmat tett arra, hogy a vezetőség a jövőben még nagyobb odaadással és lendülettel kívánja szolgálni a maga elé tűzött célokat. A közgyűlés lelkesen ünnepelte az újonnan megválasztott tisztakat.

Ezután Schandl Károly dr., m. kir.

titkos tanácsos, a Szövetség alapítója és örökös tiszteletbeli elnöke, üdvözölte az új vezetőséget. Szavaiiban hangsúlyozta, hogy Szövetségnek Széchenyi István gróf örökségétől tanításait az életbe kell átvinni és ott kell valóssággá érlelni. A legnagyobb magyar műveltséget és jellemzőtlendőséget kívánt minden honfitársától; ezt tartsa szem előtt a mai magyar ifjúság is.

Hosszartató taps követte Schandl Károly dr. mélyszántó szavait, majd Halász Géza elnök, a közgyűlés helyeslése közben bejelentette, hogy a Szövetség október hó 20-án Budapestben, nagyszabású zászólóval ünnepelget tart.

(m. e.)

Elítelt kéme

A honvédtörvényszék idegen államok javára elkövetett hűtlenség, illetve kémezkedés büntette miatt.

Schneeweis Gyula román állampolgár 15 évi fegyházra, 8 évi hivatal- és politikai jogvesztésre és Magyarország területéről való kitűntására.

Babuczki György orosz állampolgár 6 évi fegyházra, 8 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, valamint az országából való kitűntására és a visszatérésiől örökre való elűntására.

Rotoly János 8 évi fegyházra, 10 évi hivatal- és politikai jogvesztésre.

Simon András 8 évi fegyházra, 10 évi hivatal- és politikai jogvesztésre.

Geacovici (Greses) László 7 évi fegyházra, 10 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, végül a mindenkori magyarországi határszélről való kitűntására.

Czentli András 7 évi fegyházra, 10 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, vala-

mint a mindenkori magyar-román határszélről való kitűntására való kitűntására, 10 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, a magyarországi határszélről — illetégtől nyelvet kivéve — való kitűntására.

Grünberger Sándor román állampolgár 6 évi fegyházra, 8 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, végül az országából való kitűntására és a visszatérésiől örökre való elűntására.

Kovács István 5 évi fegyházra, 5 évi hivatal- és politikai jogvesztésre.

Ványa László (Vassile) román állampolgár 4 évi fegyházra, 8 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, végül az országából való kitűntására és a visszatérésiől örökre való elűntására.

Nedeleu Károly román állampolgár 4 évi fegyházra, 8 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, végül az országából való kitűntására és a visszatérésiől örökre való elűntására.

Tajthy Sándor 3 évi fegyházra, 6 évi hivatal- és politikai jogvesztésre.

Szypula Stanislaw lengyel állampolgár 3 évi és 6 havi fegyházra, 5 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, valamint az ország területéről való kitűntására és a visszatérésiől örökre való elűntására.

Kossin János 3 évi fegyházra, 6 évi hivatal- és politikai jogvesztésre.

Stefan György 3 évi fegyházra, 6 évi hivatal- és politikai jogvesztésre ítélté.

Valamennyi ítélet jogerős.

ASSZONYROVAT

Kötőke

Mint hajdan a fonóba, úgy járna ma a kötőkebe a leányok, asszonyok. Összeülnek egy-egy háznál a hosszú órák esteken, mindenki magával hozza a kötést, s úgy éneköl meg, mint a terefre közből munka is jobban halad, az idő is gyorsabban eltelik. Kellemes és hasznos szórakozás a kötés: rossz világítás, petróleumlámpa mellett is lehet vele foglalkozni, old sem kell nézni, mégis szemlátomást gyarapodik.

Néhány nap óta a kötőkeben *lancas és tüköztasos munka* folyik: mindenki fejt valamit. Nyákszlán, ujjakkal, csupkák homlanként, hogy újra gomolygokba formálódjanak, és négy kötőtre felcsévélve, valami rége elfelejtett, furcsa kis jószág kerekedni kezd belőlük. Mint régen, a világháború alatt, ma ismét érnegetőket böknek az asszonyok. Eppen olyan szerettel, éppen olyan buzgalommal védiknek ma is, ki tud szebben, jobban, hamarabb kádat, ki tud belőle többet adni, hiszen a most megint a magyar honvédról van szó. A magyar honvédról, aki az orosz harcokban kemény, talán retentenes ténél még előbe és sokat szenved a hőfegőt. Ha szétbontott nyákszlán, sapkánk csak egynek a kezét is meglephetné, ki farna nélküle akkor idénah??

A Főmóltóság Asszony rádiószózatának az egész országban orvosi visszhangja támad, mindenütt lelkesen követik az érnegető és leányok asszonyok. Munkájuk megkönyvülése a szabályos elkészítési módot alábbiakban ismertetjük:

Az érnegetőt a száráról 98 szemre kezzük, 4 tltre oleszra, körbe kötéve 3 sima, 2 fordított, 10 cm után a simákat 2-re apestjük és úgy kötünk megint 10 cm-t. Simán kötünk megint 7 cm-t a hűvölyükig, 2-szére 12 szemet levesszük egy bizótóltré, felette pedig ugyanannyi szemet felvesszük, hogy nély képződik. Ezután 12-öt kötünk meg nély kézzel, majd 2 sima, 2 fordítottal és befejezzük a szemetet.

Kánya Terézia

